

Kulturdepartementet
Pb 8030 dep.
0030 Oslo

OSLO
03.06.2013

Høringsinnspill fra Flyktningshjelpen til regjeringens forslag til fordeling av Norsk Tippings overskudd øremerket samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner

Flyktningshjelpen har forståelse og støtter regjeringens ønsker om å åpne opp for at flere organisasjoner skal kunne dra nytte av overskuddet fra Norsk Tipping. Samtidig mener Flyktningshjelpen, på linje med de øvrige 10H organisasjonene, at automatforliket gir regjeringen et særlig ansvar for å sikre alle 10H organisasjonene forutsigbare rammevilkår.

Evalueringen som er gjennomført viser at tippemidlene til humanitære og samfunnsmessige formål er blitt brukt på en god måte og i tråd med forutsetningene. Rapporten viser også at disse inntektene har gitt organisasjonene større handlingsrom og økonomisk forutsigbarhet, og dermed styrket organisasjonenes evne til å oppnå sine formål. Med andre ord har midlene fungert etter hensikten. Gitt de gode erfaringene mener Flyktningshjelpen at det ville vært mest hensiktsmessig å åpne opp for nye organisasjoner, uten å svekke 10Hs andel, og at dette også er mulig. Vi viser her til høringsinnspillet fra 10H.

Utelukkelse av organisasjoner med primæraktivitet utenfor Norge

Regjeringens forslag innebærer at Flyktningshjelpen, som den eneste av 10H organisasjonene, vil falle helt ut av ordningen, fordi vi har vår primærvirksomhet utenfor Norge.

For det første noterer vi oss at det i forslaget fra Oxford Research er lagt til grunn at alle i 10 H vil være omfattet av de endrede kriteriene. De anbefalingene departementets lovforslag bygger på hadde dermed ingen intensjon om at noen av 10 H-organisasjonene skulle falle ut, snare tvert imot. Når departementet likevel foreslår at internasjonale organisasjoner under kategorien ICNPO 9 skal falle utenfor ordningen, betyr det at en slik utestengelse hverken bygger på grundige vurderinger fra utredningsarbeidet eller har vært gjenstand for diskusjoner underveis i prosessen, for eksempel underveis i referansegruppens arbeid.

For det andre er Flyktningshjelpen både uenige i og forbauset over at regjeringen ønsker at overskuddet fra Norsk Tipping skal øremerkes aktivitet i Norge. Internasjonalt engasjement og solidaritet har vært og er en sentral del av norsk frivillig sektor. Norske frivillige organisasjoner har på tvers av formål og verdigrunnlag alltid vist stor forståelse for og vilje til å bry seg om resten av verden. For de aller fleste har internasjonalt engasjement gått hånd i hånd med interessekamp i Norge. Dette gjelder for eksempel misjonsbevegelsen, arbeiderbevegelsen, landbruksorganisasjonene, kvinnebevegelsen, de funksjonshemmedes organisasjoner og miljøbevegelsen.

Ut av dette engasjementet har det over tid vokst frem flere organisasjoner som har som hovedformål å engasjere seg ute, blant annet for å sikre profesjonelle programmer med lokal forankring, evne til å operere i farlige områder og for å sikre nødvendig oppfølging og kontroll når midler føres ut av landet. Det betyr ikke at disse organisasjonene har kuttet båndene til Norge eller blitt mindre viktige medlemmer av den norske organisasjonsfamilien.

Tvert i mot mener vi at disse organisasjonene spiller en viktig rolle som målbærere av norsk solidaritet både ute og hjemme.

Regjeringen sier i sitt notat at organisasjoner som driver internasjonal virksomhet likevel vil kunne falle innenfor tippene nøkkelen dersom de har virksomhet i Norge som fyller kriteriene. Det foreligger per i dag ikke noen tydelig oversikt over hva som vil kreves for å fylle kriteriene, noe som i seg selv er problematisk.

Flyktningshjelpen er kanskje den mest sentrale aktøren i opprettholdelsen av et kompetent bistandsmiljø i Norge og ansatte ved Flyktningshjelpens hovedkontor i Oslo er i daglig kontakt med våre operasjoner i felt og får derigjennom førstehåndskunnskap om en rekke krigs- og konfliktsituasjoner hvor få eller ingen andre norske aktører er representert. Denne kunnskapen bringer vi med oss hjem, og deler i den norske debatten, i den norske offentligheten og i direkte kontakt med embetsverk og politikere. Vi mener derfor at ordningen burde inkludere norske organisasjoner som driver hovedaktiviteten ute, men har hovedkontor i Norge.

Vår bruk av midler bidrar til store ringvirkninger i Norge nettopp fordi så mye brukes på programaktivitet ute. Skal man være en god støttespiller for norsk solidaritet må man kunne bygge på erfaringer fra felt.

Norge er et av verdens rikeste land og det er et stadig tilbakevendende tema at nordmenn ikke må bli for navlebeskuende i vår rikdom, og glemme internasjonal solidaritet og forpliktelser. Det fremstår som helt urimelig at ikke man ønsker å inkludere internasjonalt engasjement som en viktig faktor når overskuddet fra Norsk Tipping skal fordeles.

Ingen alternative finansieringsordninger for Flyktningshjelpen

I sitt høringsnotat skriver regjeringen at «Det foreslås at denne type organisasjoner, som har sin primærvirksomhet utenfor Norges grenser, ikke skal falle inn under ordningen. For disse organisasjonene finnes det andre målrettede tilskuddsordninger.».

Flyktningshjelpen mottok i 2012 9,9 millioner kroner over tippene nøkkelen. Midlene utgjør om lag en tredjedel av organisasjonens frie inntekter og er derfor av avgjørende betydning, selv om de utgjør en mindre andel av organisasjonens totale inntekter. Det foreligger per i dag ingen tilskuddsordninger som kan erstatte et bortfall av tippemidlene. En eventuell økning av momskompensasjonen ville vært et positivt tiltak, men dette ville ikke kompensert for bortfallet.

Flyktningshjelpen har opparbeidet seg en meget solid posisjon hos relevante institusjonelle donorer i og utenfor Norge, men midlene fra disse er strengt øremerket til forhåndsdefinerte prosjekter. Flyktningshjelpens største og tilbakevendende økonomiske utfordring er derfor å skaffe til veie frie midler som vi kan bruke i nye og akutte kriser, til finansiering av arbeid i «glemte kriser», samt investeringer som institusjonelle donorer ikke ønsker å prioritere. De frie midlene sikrer derfor organisasjonens nøytralitet, samt evnen til å handle raskt.

Et bortfall av midler fra Norsk Tipping vil også bety lenger responstid ved nye kriser. I slike tilfeller kommer statene på banen etter hvert, men det tar tid, med Syria som et nytt og typisk eksempel. I løpet av det siste året har vi brukt frie midler til rask oppstart

i Irak, Libanon og Jordan for å komme i gang med hjelpetiltak for syriske flyktninger, og i Burkina Faso for å hjelpe flyktninger fra det nordlige Mali.

Flyktninghjelpen vil også måtte redusere programaktiviteten, både på grunn av manglende evne til å betale egenandeler og fordi vi ikke kan drifte programmene forsvarlig dersom andelen frie midler svekkes. Vi vil måtte kutte bemanning både på landkontorene og på hovedkontoret. Flyktninghjelpen er derfor avhengig av tilgang på frie midler fra tippenøkkelen for å kunne opprettholde organisasjonens profesjonelle nivå og derigjennom sikre dens fremtid.

Konklusjon

Spillpolitikken er avhengig av at den samler bred støtte og har legitimitet blant både organisasjoner og i folket. Vi tror at både Norsk Tipping og ordningen vil stå sterkere hvis den kan vise til et element av internasjonalt arbeid og solidaritet.

Flyktninghjelpen reagerer sterkt på at man risikerer å miste meget viktige midler som har vært avgjørende for at Flyktninghjelpen har kunnet utvikle seg til en av Norges største og viktigste organisasjoner. Det fremstår også som lite hensiktsmessig å presse ut organisasjoner som får midler i dag til fordel for andre gode formål – spesielt når det er mulig å finne løsninger som både ivaretar gamle og nye mottakere.

Med vennlig hilsen

Toril Brekke
Fungerende Generalsekretær
Flyktninghjelpen